

Rijk der Gerechtigheid

Administratie: B. Verlaet
Rue de la Bassette, 11
1330 RIXENSART/België
Tel. (02) 653 50 20

Filantropisch en menslievend maandblad
voor het morele en sociale herstel

Losse nummers . . . . € 0.20
Jaarabonnement . . . . € 2.40
P.C.R. 000-07824.18-16

Stichter: F.L.A. FREYTAG

Een onberispelijk geweten, een onwaardeerbare schat

DE gedachte geuit door de apostel Paulus: "Ik oefen mij ook om altijd een onberispelijk geweten te hebben tegenover God en de mensen" is een les van een onmetelijke waarde. Om die goed te kunnen begrijpen, moeten we eerst weten wat het geweten vertegenwoordigt. Het is één van de zeven zintuigen van de mens. Twee van deze zeven zintuigen zijn voornamelijk geestelijk, waaronder het geweten. De mensen kennen in het algemeen alleen de vijf gewone zintuigen, het zesde en het zevende zijn hun onbekend.

Het zesde zintuig van de mens is de macht die hem gegeven werd om op afstand te kunnen communiceren, door in gedachten boodschappen uit te zenden en te ontvangen. Het zevende zintuig is dus het geweten, dat een uiterst belangrijk deel van de geest is. Het is vergelijkbaar met een slinger die werkt als hij in beweging gebracht wordt door een zekere kracht en die stilvalt als deze kracht ontbreekt.

De kracht die het geweten zou moeten voeden is het goede. Als het geweten goed is, kan het oneindig functioneren en de mens blijft bewaard. Als de macht van het goede zich niet voldoende uit, stopt de slinger van het geweten en de mens begint zich te vernietigen. Ons zevende zintuig, namelijk het geweten, is dus een geestelijk element van een onmetelijke waarde. Dus moeten we er veel zorg voor dragen door ons alleen te voeden met goede gedachten.

De mensen hebben fantastische bekwaamheden, zij kunnen prachtige dingen verwezenlijken. Het is werkelijk buitengewoon wat zij allemaal in alle opzichten kunnen voortbrengen. Helaas gebruiken ze tegenwoordig deze prachtige mogelijkheden vooral voor het kwade, terwijl zij voor het goede zeer weinig doen, precies omdat zij zich niet bezighouden met hun geweten.

Het geweten vertegenwoordigt de bekwaamheid het goede en het kwade te onderscheiden. Er bestaat één geweten dat goddelijk is en één dat duivels is. Het goddelijk geweten geeft gemoedsrust, vreugde en geluk. Door het duivelse geweten (het slechte geweten) worden we integendeel gekweld, onrustig en hebben geen minuut rust. We worden dag en nacht bestookt met allerlei zorg en vrees. Het is dan een ramp voor de gevoelszenuwen die er tenslotte het hoofd niet meer aan kunnen bieden en letterlijk versleten zijn. Door maar steeds ons geweten geweld aan te doen, doden we het en worden we een bruid die zonder blikken of

blozen de gemeenste dingen kan doen, omdat er niets menselijks meer in ons overblijft.

De verschillende uitingen die ons omringen geven ons een slecht of een goed geweten, al naar gelang onze reacties. Het geweten is iets geestelijks en niet stoffelijks. Als de mens gelukkig wil zijn, moet hij een goed geweten hebben. Tegenwoordig hebben alle mensen een vrij slecht geweten. Maar het kan ten goede veranderd worden als wij de goddelijke wegen volgen en ons inspannen om in ons hart het kwade door het goede te vervangen. Dan vermindert langzamerhand de kracht van het slechte geweten in ons. Wij worden er minder en minder door gekweld, en wij kunnen veel beter reageren in de goede richting, in de loop van de verschillende ervaringen die wij opdoen.

Wij zijn verantwoordelijk voor de waarheid die wij kennen en voor het inzicht dat wij hebben in de ware dingen. Als iemand, bijvoorbeeld, het goede kan doen en het niet doet, uit egoïsme, uit gemakzucht, omdat het zijn plannen stoort, dan heeft hij een slecht geweten, want hij had het goede kunnen doen en hij heeft het niet gedaan. Hij kon vriendelijk zijn voor zijn naaste en hij was het niet. Maar als hij, als kind van God, ootmoedig is, geeft de Heer hem opnieuw zijn heerlijke genade en hij voelt dat zijn fout door de goddelijke macht uitgewist wordt. Men moet natuurlijk de fout bekennen en betreuren. Als dit niet het geval is, kan het goede geweten niet tussenbeide komen, omdat de zuiverende macht van het offer van Christus zijn werk niet heeft kunnen doen. De dingen veranderen dan niet, het tekort blijft en de tegenwaarde ervan zal vroeg of laat zijn slechte invloed doen voelen.

Het is dus heel belangrijk voor ons dat wij steeds een goed geweten hebben. Daarvoor moeten we de indrukken van het goede in onze ziel kunnen ontvangen, ze aankweken, ons aan het goede houden en ons inspannen alles af te weren wat niet het goed is en zuiver van gevoel. Zodoende hebben we een goed geweten. Daardoor zijn we vol vreugde en zijn wij ook in staat de goddelijke genade te waarderen en God te eren door Hem de lofuitingen te brengen die wij in het diepste van ons hart voelen, omdat er geen schaduw in is.

Wij zien dus het grote voordeel van het hebben van een goed geweten. Het komt soms voor dat, nadat wij een afkeurenswaardige daad begaan hebben die niet in evenwicht werd gebracht door het bekennen van onze fout, enkele jaren later de herinnering weer

bovenkomt en ons kwelt. Dat is een vriend van mij overkomen. Hij werd plotseling vreselijk gekweld door de herinnering aan een kruimeldiefstal die hij twintig jaar geleden had begaan. Hij kende rust noch duur, totdat hij zijn fout bekende. Daarna was zijn hart volledig gerustgesteld. Daarom is het onontbeerlijk dat wij, als er iets in ons hart niet in orde is, het onmiddellijk in orde brengen. Over het algemeen wordt dat niet gedaan door de mensen. Er zijn zelfs mensen die allerhande bedrog plegen en zich daar niet voor excuseren. Niemand merkt het en zij denken dat de zaak in orde is door het feit dat niemand het weet. Maar dit is absoluut niet het geval, want alles heeft zijn tegenwaarde.

Daarom is het veel wijzer het nodige te doen op het goede moment. Dat telt niet alleen voor het geld, een voorwerp, enz., waarvan men de naaste zou beroofd hebben. Dat telt ook voor alle gedachten die we hebben en voor de woorden die wij uitspreken. Die kunnen ons ook een slecht geweten bezorgen. Dit kan ons op een dag doen lijden, als de zaken niet weer in orde gebracht werden. Daarentegen, als wij ons hart openen, als wij vergiffenis vragen door de fout te betreuren, dekt en wist het door Christus betaalde losgeld alle ellendige toestanden uit die wij in gedachten, in woorden en in daden hebben kunnen begaan. Zo kunnen we weer een rustig geweten hebben.

Het is een echte weldaad, een prachtige gemoedstoestand, als het geweten rustig is en ons niet kwelt. Terwijl, als we allerlei tekortkomingen laten opstapelen zonder het nodige op het goede moment te doen, het kan gebeuren dat alle gelijkwaardigheden zich tegelijkertijd voordoen. We worden dan bedolven onder de moeilijkheden, we weten dan niet meer hoe we eruit moeten geraken. Dat komt zeer dikwijls voor bij mensen die hun hele leven lang zomaar de spons over hun misdaden hebben geveegd, zonder de zaken in orde te brengen. Daarentegen hebben degenen die zich elke keer verontschuldigen, steeds een rustig hart, omdat zij een gerust geweten hebben. Zij gaan immer vooruit en zijn zeker tot de complete verandering van hun karakter te komen, wat voor hen geluk, gezondheid en leven betekent.

God heeft onuitsprekelijke gedachten ten opzichte van de mensen. Hij wil dat ze gelukkig en levensvatbaar zouden zijn. Daarvoor was er eerst een Verlosser nodig die hen redde uit hun toestand van terdoodveroordeelden wegens hun slecht geweten. Daarna moesten ze zelf beginnen het goede te doen om een goed geweten te krijgen, om slechts gevoelens te hebben die hun leven in stand houden en hun de vrede van het hart en het geluk bezorgen.

De ongewenste baby

EDGAR kon het zich natuurlijk niet herinneren, maar het was bekend. Ook al wist hij niet waar hij zou sterven, hij wist in ieder geval wél waar zijn leven was begonnen. Dit was niet van het allergrootste belang, en het feit dat je bent geboren op een station tussen twee stoten op een fluitje was waarschijnlijk niets ongewoons.

Het was een rustig provinciaal stationnetje in het hart van de Mayenne, gelegen tussen boomgaarden en aardappelvelden. De locomotieven spuwden hun rookpluimen over de Bretonse vlakte, waar enorme kudde onverstoorbaar verder graasden.

De vader van de jongen was chef van het station, waar men nog steeds in het ritme van de vorige eeuw leefde. Zijn vrouw was zijn ondergeschikte, maar terwijl haar man de pet op had, had zij de broek aan. Dit ging niet soepel. De onderchef had dan wel geen

controle over de wissels, maar in het huisgezin sloeg ze een toon aan die maar al te vaak het konvooi liet ontsporen.

De twee oudste zonen hadden te kampen met veel spanning door deze onenigheid, en de kleine Edgar, die erg ongelegen kwam, werd bij een min uitbesteed. Tweeënhalfjaar later nam zijn moeder hem weer terug. Het gezin verliet toen de kleine stad, maar ieder in een andere richting. De vrouw van de stationschef had een baan gevonden in Tours in het onderwijs, en de kleine jongen moest zijn brave min verruilen voor een huishouden, waarin de moeder niet zo lief was. Het leven was ook niet zo lief voor haar, aan het hoofd van dit gezin zonder hoofd, waar de groten voor de kleintjes zorgden. Een meisje was het jongetje vooraf gegaan. Wat hem betreft, hij was de rode lantaarn aan het eind van het konvooi, de hekkensluis en hoewel hij de allerliefste was, was hij toch te veel. Na consternatie, ergernis en onverschilligheid,

veroorzaakte hij nu ook nog zorgen, waarvan ze liever verschoond gebleven waren.

In dit klimaat was het onwelkom jongetje ziek geworden, doodziek! De dokter had hem opgegeven en zag in dat de uitkomst onvermijdelijk was. Maar voordat hij weer werd geroepen om de dood vast te stellen, zei de moeder tegen de buurvrouw van de groentewinkel: "Mijn kind is stervende."

Inderdaad hing het leven van de jongen, die een opgezwollen buik had, ijde en bijna stikte, nog slechts aan een zijden draadje. "Niet bewegen, ik kom zo terug," antwoordde de groentevrouw en ze dook een kwartier later weer op met een grote bos peterselie. Geduldig streek ze daarmee over de buik van de kleine, totdat er een enorm gekrioel van wormen naar buiten kwam.

De dokter, die de volgende dag terugkwam, kon slechts de genezing vaststellen. Inderdaad, de kleine had weer kleur en lachte al. Wat er was gebeurd, durfde men

nauwelijks te zeggen, want de buurvrouw had weinig op met een publiciteit, die haar op een dag voor de rechter zou brengen wegens het illegaal uitoefenen van de geneeskunde. Maar de behandelende arts was niet zo bekrompen en vond het belang van de patiënt groter dan het zijne. Hij zei er zelfs bij: "Als de buurvrouw dat niet had gedaan, was de kleine gestorven."

Edgar was 3 jaar oud, toen besloten werd hem te laten dopen. Hij moest christen worden, voordat hij aan de Spaanse griep zou sterven, omdat zijn zus al tijdens die epidemie was gestorven. De oude plattelandspriester die aan het eind van zijn carrière stond, maakte het kind zo bang, dat hij het in zijn broek deed. Om het drama minder erg te maken ging de brave man, geschrokken, snel snoepjes voor hem halen.

Twee maanden vakantie werden doorgebracht in de Berry in het kasteel, waar de grootouders van moederskant tuinder en kok

De Almachtige heeft een zeer gevoelig hart, met een prachtige nobelheid en fijngevoeligheid. Hij wenst het goede en de zegen voor al Zijn schepselen. Maar nooit zal Hij iemand verplichten wat dan ook te doen zonder dat hij het zelf verlangt, zelfs niet Zijn Zoon. Toen de oproep zich liet horen: "Wie is waardig het boek te openen en er de zegels van te verbreken?", dat wil zeggen het heil van de mensen te beginnen, werd niemand door God aangewezen. Iedereen had de mogelijkheid zich vrijwillig aan te bieden. Zoals wij weten heeft er niemand geantwoord. De Zoon van God kwam toen naar voren en zei: "Ik kom, o God, om uw wil te volbrengen, uw wet is in het diepste van mijn hart."

Dat doet ons de prachtige gesteldheid van het hart van de welbeminde Zoon van God begrijpen, zijn zeer grote verlangen zijn Vader te behagen en zijn wil om elke wens van de Eeuwige uit te voeren. Dat toont ons anderzijds dat er te midden van de hemelse vorstendommen en de engelen in het algemeen nog enorm veel te leren is; want de wet van harmonie en de doorzichtigheid van de goddelijke gevoelens zullen overal in het ganse heelal nageleefd moeten worden, en ook door alle intelligente wezens die in staat zijn de goddelijke wegen te onderscheiden.

Tegenwoordig bestaan er engelen die in de ongehoorzaamheid meegesleurd werden door de grote tegenstander. Ze worden demonen genoemd. Zij gebruiken de mensen om hen te kwellen. Zij zetten hen ertoe aan om allerlei verschrikkelijke dingen te doen. Zij zijn het die in het hart van de mensen die naar hen luisteren, afschuwelijke gedachten leggen. Maar deze situatie zal, door de goddelijke genade ophouden. Zoals wij weten, moet het goede over het kwade zegevieren. De dag komt waarop het kwaad, eens en voor altijd uit het ganse heelal zal verdwijnen, want het kwaad kan niet blijven, het is noodzakelijkerwijze gedoemd tot de volkomen vernietiging. Het is alleen maar het goede dat de macht heeft te overleven, omdat het de elementen van leven en geluk in zich heeft.

Als wij dus gelukkig willen zijn en een duurzaam leven hebben, moeten we het goede beginnen te doen en ons behouden met goede dingen, door al de rest opzij te schuiven. Zo zullen we een goed en fijnbe-naard geweten krijgen. Daarvoor mogen we niets aan ons laten voorbijgaan en mogen we nooit vergeten ons te verontschuldigen als wij een of andere fout begaan hebben, zelfs al is ze zeer klein. Het voornaamste voor ons is dat wij nooit ons geweten geweld aan doen. Het is dit principe van eerlijkheid, rechtschapenheid en zuiverheid dat wij absoluut moeten naleven, willen we geen zenuwspanningen, geen zielenpijnen meer hebben en willen we voelen dat het leven en het geluk op een duurzame manier in ons beginnen door te dringen.

De balans opmaken van de vooruitgang

We halen uit het tijdschrift *Immorama* nr. 50, een zeer interessant artikel dat over vooruitgang gaat. We re-produceren hier enkele passages:

De klachten over de vooruitgang

De nieuwigheden als gevolg van de vooruitgang verlengen onze levensverwachting door ons een mooie en digitale toekomst te beloven, zonder vervuiling en met comfort voor iedereen. Maar ze zijn ook een bron van nieuwe moeilijkheden.

Is onze tijd echt geweldig? Zeker, we leven beter, ouder, rijker ook. Zeker, de vooruitgang heeft sommige ziekten op de wereld uitgeroeid en reageert in recordtempo op nieuwe pandemieën. Hij belooft ons een droom in kleur, waar mensen gelukkig zouden zijn,

steden stralend en de lucht goed om in te ademen. Behalve dat die beker nog ver van onze lippen is. Zoals alle vorderingen hebben ook die van de vooruitgang hun valkuilen. Vooral de snelheid ervan wordt niet gelemerd door degenen die langzaam gaan.

De geschiedenis laat dus zien dat het begrip vooruitgang oorspronkelijk een staat van menselijkheid kwalificeerde. Hij was een spil van goed zedelijk gedrag die bijdroeg aan de verbetering voor de mens. Later, met de komst van de industriële samenleving, koos het woord de kant van technische en wetenschappelijke ontwikkelingen. Ook al probeert hij altijd de menselijke conditie te ontwikkelen, draagt hij soms toch ook bij aan de achteruitgang daarvan door bepaalde beroepen en degenen die ze uitoefenen uit te schakelen, door bindende veranderingen op te leggen aan iedereen, om bijvoorbeeld te reageren op de noodtoestand van het klimaat, door haast, zonder noodzakelijkerwijs de gevolgen voor de toestand van de wereld en de stevig verankerde gewoonten van de mensen te meten.

We kunnen de prijs die we moeten betalen veel te hoog vinden, maar het is onmogelijk om tegen de vooruitgang in te gaan, die immers deel is van het onvermijdelijke voortgaan van de tijd. Zonder het te verwerpen, kunnen we ook besluiten dat het een te serieus onderwerp is om het te accepteren zonder met de ogen te knippen, om beter na te denken over wat het in beweging zet. En we moeten altijd in gedachten houden, dat een deel van de vooruitgang van gisteren de problemen van vandaag heeft veroorzaakt.

De voortuitgang op weg

Van Rabelais tot in de verre toekomst is het begrip vooruitgang in de loop van de tijd geëvolueerd. In het begin betekende de term de verbetering in de menselijke omstandigheden en vandaag betekent het in hoofdzaak technische vorderingen, die de samenleving dienen... als ze haar tenminste dienen.

"Ternauwernood geboren, wordt het nieuwe vernietigd. [...] De toestand van de moderne dingen is een ruïne." Deze woorden zijn van Marcel Proust. Opgesloten in zijn kamer met de met kurk beklede muren, weerspanning in zijn contact met het heden, zwaar ontzet over de toekomst, kon de schrijver die zijn leven in het verleden doorbracht geen andere gedachte hebben over een wereld in beweging, die hem doodsbang maakte.

Verstopte wegen

Hier voedt de vooruitgang de onduidelijkheid van het beloven van een zingende toekomst, maar zonder waarschuwing hoe lang die muziek zal duren. Elke verandering voedt de angst voor een onzekere toekomst. In de jaren 50 was de auto een goed idee, een praktisch en snel object om van punt A naar punt B te gaan. Vijftig jaar later verstopt hij de stadscentra waaruit hij binnenkort zal worden verbannen, speelt hij een rol in de ontregeling van het klimaat en lijdt hij, door zijn aantal, onder de overbelasting van het verkeer. In 2019 schatte het federale bureau voor de statistiek dat er 30 000 uur file was op de Zwitserse wegen, het equivalent van drie en een half jaar verstopte wegen. Op dezelfde manier zou de digitale ruimte ons leven vereenvoudigen door snelheid te brengen. Het sturen van een e-mail in plaats van een brief, het uitvinden van de smartphone om ons te bevrijden van het snoer van de vaste telefoon en dat we overal en altijd beschikbaar zijn. Dat is wel zo maar in het gebruik is deze technologische vooruitgang zo hinderlijk geworden, dat de stress die deze innovaties zouden moeten vernietigen, juist toeneemt, omdat de meesten van ons aan de kleine schermen verslaafd zijn.

Transhumanist voor zijn tijd

Wat is vooruitgang eigenlijk: De permanente zoektocht naar menselijk welzijn? De oorzaak van diepe wanorde, zowel sociaal als intellectueel? Een politieke en economische ideologie? Een beetje van dit alles, uit welke ooghoek we het bekijken. Ook al kan het begrip

vooruitgang de ontwikkeling van de landbouw in oude beschavingen of de uitvinding van de drukpers door Gutenberg in 1450 kenschetsen, de term verschijnt toch pas in de zestiende eeuw bij Rabelais, aan wie we het eerste gebruik van het woord in het Frans toeschrijven. In 1588 gaf Montaigne aan het woord vooruitgang een extra morele betekenis en beschreef het als een kunst om zichzelf te verbeteren, een "geleidelijke transformatie naar het betere".

Het is met de opkomst van de wetenschap dat vooruitgang de betekenis zal krijgen die we vandaag kennen. In "La Nouvelle Atlantide" (Het nieuwe Atlantis) gepubliceerd in 1627, beschrijft Francis Bacon een ideale stad die volledig gewijd is aan wetenschap en technologie, waar de veroudering wordt vertraagd, ongeneeslijke ziekten worden genezen en nieuwe soorten worden geschapen. Transhumanist voor zijn tijd lanceerde de Engelse filosoof het idee van vooruitgang als het middel van de mens om zeker te stellen, dat hij de natuur de baas kan zijn. Dit zal evolueren tot de Verlichting, waar vooruitgang ertoe leidt dat de mens zich in gedachten verheft, zonder de hulp van God, om zijn plaats in het universum te vinden. Voor Jean-Jacques Rousseau kan dit geloof in de wetenschap alleen maar leiden tot een corruptie van de moraal. De wereld willen veranderen is allemaal goed en wel, maar alleen als je tegelijkertijd leert jezelf te veranderen.

Enthousiasme en kritiek

Vooruitgang gekoppeld aan technische innovatie en de gevolgen daarvan, goed of slecht, verschijnt met de industriële revolutie in de achttiende eeuw. Maar vooral in de negentiende eeuw, toen de mechanisatie in volle gang was en de vooruitgang de moderne mens inluidde. De geest van innovatie maakt het grote publiek enthousiast, en prikkelt de concurrentie tussen de naties. Universele tentoonstellingen worden uitgevonden waar staten hun vermogen tot ontwikkeling met elkaar vergelijken. Er gaan weinig stemmen op om de tegenzijde van de vooruitgang aan de kaak te stellen: een bron van aanzienlijk profijt dat de handenarbeid die eraan bijdraagt, vernietigt. De arbeiders gaan dood op het werk, ellende bereikt de steden waar epidemieën een bevolking decimeren die dicht op elkaar leeft. "Vooruitgang, geloof in vooruitgang, het fanatisme van de vooruitgang, dit is de eigenschap die onze tijd kenmerkt, die haar zo rijk en zo arm maakt, zo groots en zo elendig, zo prachtig en zo stom vervelend. Vooruitgang en cholera, cholera en vooruitgang, twee plagen die de antieke wereld niet kende", schreef de Geneefse Rodolphe Töpfer in 1835. Karl Marx denkt niet anders. Terwijl Beaudelaire in 1885 deze vraag stelde: "Vraag aan elke goede Fransman die elke dag in zijn kroeg zijn krantje leest, wat hij bedoelt met vooruitgang, hij zal antwoorden dat het de stoomboot, de elektriciteit, en de gasverlichting is, wonderen die de Grieken en Romeinen niet kenden en dat deze ontdekkingen volledig getuigen van onze superioriteit over die volken in de Oudheid; zoveel duisternis is er in dit ongelukkige brein en zoveel dingen van materiële orde en van spirituele orde hebben zich daarin vreemd genoeg vermengd!"

Nationalisten, anarchisten en revolutionairen gingen toen over in het fascistische kamp, Marinetti behoort tot deze generatie die de hoop koestert dat de Eerste Wereldoorlog een nieuwe wereld zal doen ontstaan op de as van de oude orde. De verschrikking van de loopgraven overspoelt het enthousiasme. Het conflict met 10 miljoen doden en 20 miljoen gewonden zal zijn beloften van betere tijden niet zijn nagekomen.

Net als in de Tweede Wereldoorlog is vooruitgang in het begin van de twintigste eeuw een militaire aangelegenheid. Luchtvaart, chirurgie, chemie, de auto en nog rampzaliger de wapenindustrie zullen duizelingwekkende ontwikkelingen doormaken die de burgermaatschappij zullen transformeren...

In 1714 schreef de filosoof en wiskundige Gottfried Wilhelm Leibniz: "Ons geluk zal nooit bestaan en mag

waren. Deze periode was een gezegende tussenperiode in het bestaan van de onwelkome kleine jongen. Daar domineerde het karakter van zijn moeder de situatie niet meer. Edgar was daar welkom. De graaf van Marcillac had het beste van de adeldom bewaard: een waardigheid van ziel en welwillendheid. De relaties met zijn werknemers werden altijd gekenmerkt door respect en vrijgevigheid, en hun kinderen gingen naar school in de landauer van Meneer de graaf. Zo kwam de moeder van de onwelkome kleine jongen bij het onderwijs terecht.

Thuis was Edgar onderworpen aan de rigoureuze opvoeding van zijn moeder. Deze kreeg trouwens met wie dan ook ruzie. Haar ouders en schoonouders ontkwamen daar niet aan, mensen die toch gecultiveerd waren en de toekomst van de jongen wilden verzekeren. Op school had Edgar het gemakkelijk en bleef zonder veel moeite bij de besten van de klas horen.

De onderwijzer hield van zijn leerlingen en legde zich erop toe om hun een goede bagage voor het leven mee te geven. In de ochtend, voordat het rooster begon, liet hij de leerlingen van zijn klas zingen en, opdat hun hart niet zou verdorren door een overdreven aandacht voor de hersenen, vertelde hij hun verhalen over in de steek gelaten kleine weeskinderen. En of het verhaal nu een gelukkig of een tragisch einde had, hij hield altijd mee met zijn leerlingen.

Aan het einde van het jaar improviseerde hij een vaderlijke en warme gelegenheidstoespraak en bereidde daarmee zijn publiek voor op de beproevingen en onrechtvaardigheden van het leven. Aan het eind zei hij: "Ik omhels jullie allemaal, maar omdat jullie niet te veel zijn, zal ik er maar één omhelzen!" In een flits dacht Edgar, dat de meester hem uit zou kiezen, en dit zelfzuchtige, bevredigende gevoel zorgde ervoor dat het bloed hem naar de wangen steeg.

Ondertussen was de meester het lokaal doorgelopen en had achterin de armste, slechtste en onverbeterlijke leerling in zijn armen genomen, die Fusy heette. Hij had meer inkt op zijn vingers dan in zijn inktpot en was meestal ergens anders met zijn hoofd. Er viel een diepe stilte over het publiek, maar toen de school uitging, zocht iedereen in zijn zak naar iets om aan Fusy te geven; een snoepje, een potlood, een muntje of een appel. Pas later bedacht Edgar, dat dit eigenlijk zijn eerste les in rechtvaardigheid en bescheidenheid was geweest.

Bij de examens had de jongen een beurs gewonnen. Drie maanden later zei een leraar tegen hem: "En, ben je dus gelukkig? Je mag doorgaan...Wat? Heeft je moeder het je niet verteld?"

Maar Edgar kwam terecht op een technische basisopleiding; hij had echter geen aanleg op dit gebied dat hij kreeg in een werkplaats met oude boeken, slechte gereed-

schappen en leraren die niet aardig waren. Een jaar later kreeg hij een leertijd elders, bij de leerbewerking. Het werk was boeiend vanwege de geest die in de werkplaats heerste. Goede mensen met wie Edgar zich ontwikkelde als een vis in het water. Tot de ochtend dat zijn moeder beval: "Je moet hun maar vertellen, dat je hen volgende week gaat verlaten."

Met tranen in zijn ogen had de tiener de opdracht uitgevoerd. Maar om hem te troosten nam de baas hem mee om iets te drinken. Op 16-jarige leeftijd belandde hij op die manier in de haven, omdat hij zijn brood moest verdienen. Zijn broer was daar onderbaas en werkte er met hijskranen. Grote takels tilden onder ooverdovend lawaai kisten vanuit de kelder. Een daarvan kwam klem te zitten in de schacht, de jongen was erop gesprongen om hem los te maken, maar raakte ook klem, en werd meegevoerd in de goederenlift. Niemand hoorde hem schreeuwen en de dood

niet bestaan uit volledig genot, waar niets meer te wensen overblijft en wat onze geest dom zou maken, maar moet bestaan uit een voortdurende vooruitgang naar nieuwe genoegens en nieuwe perfecties."

De consumptie maatschappij van de naoorlogse periode zal deze voorspelling waarmaken: vooruitgang als een elixer voor geluk. De race naar het kleiner maken zal de grenzen verleggen van wat mogelijk is. Natuurkundige Gordon Moore theoretiseerde in 1965 dat de prestaties van de elektronica elk jaar zouden verdubbelen. Vooruitgang zorgt dan voor een revolutie op alle gebieden van menselijke activiteit. Maar het is in wezen de technologie. "We kwamen in vrede voor de hele mensheid", zegt de plaquette die Neil Armstrong op 21 juli 1969 op de maan plaatste. Deze humanistische geest van de technologische vooruitgang bezielde ook de oprichting, in 1989, van het World Wide Web, dat het internet populariseerde, een universeel uitwisselingsnetwerk dat niemand in het bijzonder of een staat in het bijzonder ten goede zou mogen komen. Toch is het dankzij het web dat er binnenkort nieuwe, kolossale fortuinen zullen ontstaan.

Nieuwe problemen

In vijftig jaar heeft de vooruitgang de samenleving drastisch veranderd door armoede en sterfte in de wereld te verminderen, door nieuwe economieën, nieuwe oplossingen, nieuwe creativiteit te scheppen, zelfs in die landen die ooit "ontwikkelingslanden" werden genoemd.

Als een hellevaart, moet de vooruitgang nu alle problemen van de eenentwintigste eeuw oplossen: elektrische auto's zullen het klimaat redden, RNA-vaccins zullen pandemieën vernietigen, windturbines zullen kerncentrales overbodig maken, cryptomunten zullen ontsnappen aan bankregulering en online netwerken zullen reageren op de sombere realiteit met gedroomde virtuele ruimtes. Voor sommige denkers is dit de opmaat naar een voorspelde catastrofe. In zijn hectische wedren zou vooruitgang vandaag minder gericht zijn op het verbeteren van de menselijke omstandigheden dan op het concentreren van winsten door het vergroten van de kloof van ongelijkheid en van de opwarming van de aarde, minder gericht om oplossingen te bieden dan om nieuwe problemen te scheppen. De elektrische omzetting van het verkeer treft zowel de middenklasse die zich geen voertuigen kan veroorloven die op termijn nog te duur zijn, als het milieu waarvan de natuurlijke hulpbronnen worden geplunderd door batterijfabrikanten.

Nog meer slecht nieuws: het wereldwijde digitale ecosysteem dat het internet, sociale netwerken en alle verbonden objecten laat draaien, is verantwoordelijk voor 2 tot 4% van de uitstoot van broeikasgassen. Erger nog, het zou in de atmosfeer tussen de 15 en 25 miljoen ton CO₂ brengen. Dat is twee keer zoveel als alle reizen per vliegtuig. We zien niet in hoe deze geweldige honger zou kunnen afnemen met een tijd die gulzig is naar bitcoins, online handel en steeds meer statusferische rekenkrachten.

In 1955 zong Boris Vian "De Klacht van de Vooruitgang", een plat materialistisch liefdeslied over een absurde lijst van idiote en perfect nutteloze objecten. Om onze eindeloze behoeften te bevredigen met minachting voor het individu en de bewoonbaarheid van de wereld, is dit niet de vloek van onze tijd? Volgens Ivan Illich, Oostenrijks filosoof (1926-2002), creëert de technologie monopolies die de toegang tot andere middelen om dezelfde functie uit te voeren verhinderen. Dit lijkt een beetje op het principe van Petrus dat wordt toegepast op onze industriële samenleving die, hoe knapper ze wordt, hoe meer ze haar niveau van incompetentie verhoogt. De auto doodt het lopen, de vermenigvuldiging van de communicatiemiddelen betekent dat niemand luistert of verstaat terwijl werknemers hun tijd verspillen in de file...

We begrijpen dat vooruitgang fascinerend kan zijn. De mogelijkheid om bepaalde taken te automatiseren, productieprocessen te moderniseren, reizen te versnellen, communicatie te vergemakkelijken. Net als een medaille heeft vooruitgang echter twee kanten. Ook al kan het nieuwsgierigheid opwekken, geestdrift opwekken, we kunnen toch de donkere en schadelijke kant ervan niet negeren. Zoals opgemerkt in het bovenstaande artikel, is vooruitgang tegenwoordig vooral technologisch. De toepassingen en de mogelijkheden die de technologische vooruitgang biedt, hebben veel onderzoekers en wetenschappers gefascineerd.

Voor ons is vooruitgang vooral sociaal. We kunnen blij zijn, dat het werknemers gemakkelijker wordt gemaakt bij hun werk door nieuwe machines, dat we sneller en veiliger kunnen reizen, kunnen genieten van het comfort dat bepaalde innovaties bieden, de mogelijkheden om iedereen overal en te allen tijde te bereiken, maar wat is dit alles waard, als er nog steeds armoede heerst in de wereld? Kunnen we blij zijn dat we kunnen profiteren van de nieuwste technologische ontwikkelingen, als we weten dat miljoenen mensen hun honger niet kunnen stillen en dat anderen geen dak boven hun hoofd hebben? Zijn we zo egoïstisch dat we alleen aan onszelf denken en het ongeluk van anderen negeren? Bovendien creëert de vooruitgang zelf ongelijkheid in die zin, dat niet iedereen de middelen heeft om er toegang toe te krijgen. Zoals het voorbeeld dat in het bovenstaande artikel wordt gegeven, treft de elektrische omschakeling in het verkeer de middenklasse, die zich op termijn geen voertuigen kan veroorloven die nog te duur zijn. We kunnen dus pas spreken van vooruitgang op de dag, dat er geen arme mensen meer op aarde bestaan.

Er is nog een ander aspect aan dit probleem dat moet worden aangepakt. Alleen al de term vooruitgang suggereert onze ondergang. Het is namelijk noodzakelijk om vooruitgang te boeken, wanneer men onvolmaakt is. Nu, zoals we weten, is de mens volmaakt geschapen. Geplaatst in de Hof van Eden, had hij alles in overvloed en ontbrak het hem aan niets. Bovenal, iets wat ons onbekend is, had hij gemeenschap met de Eeuwige, met God. Deze ideale situatie ging verloren door de val van onze eerste ouders in de zonde. Vanaf dat moment waren veroordeling en dood het deel van alle mensen. Het offer van Jezus Christus, die kwam om de plaats van de schuldigen in te nemen en onze losprijs te betalen, zal de mens echter in staat stellen zijn bestemming te herwinnen: het eeuwige leven op aarde. Dit is wat echte vooruitgang is en het heeft geen schadelijke gevolgen voor wie dan ook.

Waar is de waarheid?

Dat kan men zich echt afvragen, wanneer men het onderstaande artikel leest, dat in de krant *Sans Abri* Nr. 267 verscheen en als titel heeft:

Volgens paus Franciscus komt culinair genot...

"rechtstreeks van God"

"Het plezier in eten dient om je goede gezondheid te behouden door te eten..." specificeert de heilige vader uit Argentinië.

In een boek met interviews dat deze woensdag in Italië is gepubliceerd, oordeelt Paus Franciscus, kritisch tegenover de "overdreven vroomheid" die soms de wet binnen de kerk uitmaakte, dat plezier hebben in eten "gewoon goddelijk" is.

"De kerk veroordeelde wreed, ruw, onbeschaafd plezier, maar heeft altijd menselijk, sober, moreel plezier geaccepteerd," zei de paus bij de beantwoording van de vragen van Carlo Petrini, een Italiaanse schrijver en gastronom.

"Plezier komt rechtstreeks van God, het is noch katholiek, noch christelijk, noch iets anders, het is gewoon goddelijk," benadrukt Franciscus.

"Het plezier in eten dient om je gezondheid te bewaren door te eten...", zegt de Argentijnse heilige vader. *Hij is categorisch gekant tegen "de overdreven vrome moraal" die het begrip plezier verwerpt, zoals dat in de geschiedenis van de katholieke kerk heeft bestaan, maar wat "een verkeerde interpretatie van de christelijke boodschap" is.*

Deze visie "heeft enorme schade aangericht, die in sommige gevallen nog steeds sterk voelbaar is", be treurt hij.

"Integendeel, het plezier in eten... komt van God," benadrukte de leider van de 1,3 miljard katholieken.

In het boek onderstreept de paus in het voorbijgaan ook nog zijn onvoorwaardelijke bewondering voor de prachtige film "Babette's Feestmaal", die zich afspeelt in een ultra-puriteinse Deense protestantse gemeenschap in de negentiende eeuw, die uitgenodigd wordt bij een uitgebreid feestmaal, dat bereid wordt door een Franse kokkin die de hoofdprijs in de Franse Lotto heeft gewonnen. "Voor mij is het een lofzang op de christelijke naastenliefde, op de liefde", zegt de paus waarderend.

Het boek, dat drie interviews bevat ("Terra Futura, gesprekken met paus Franciscus over integrale ecologie") is geschreven door de oprichter van het wereldwijde concept "slow food" (langzaam eten), dat in de jaren 80 werd gecreëerd om zich te verzetten tegen "fastfood" (snel eten).

Het draait om de zeer sociale visie op de ecologie van paus Franciscus, uiteengezet in zijn encycliek "Laudato Si" gepubliceerd in 2015. (over het met respect en eerbied omgaan met onze aarde).

We zijn het eens met dit artikel over het feit dat plezier, of het nu komt door de bevrediging van de zintuigen van smaak, tast, zicht, gehoor of geur, van God komt, omdat het God is die de mens heeft geschapen en hem deze vijf prachtige fysieke zintuigen heeft gegeven. Bovendien is het ook de Eeuwige die de mens ten tijde van de schepping in de Hof van Eden heeft geplaatst, een prachtig paradijs dat voorbestemd was om zijn zintuigen te verrukken en hem in de beste toestand te brengen om zijn Schepper te prijzen.

Maar één ding mag niet vergeten worden, en dat is dat als plezier van God komt, het ook naar God moet terugkeren. Wat betekent dit? Welnu, als we kunnen genieten van de heerlijke smaak van goed fruit, de schoonheid van een betoverend landschap, het melodieuze gezang van vogels, de voortreffelijke geur van bloemen, moeten we niet stoppen bij het puur fysieke genot van al deze weldaden; deze wonderbaarlijke gewaarwordingen moeten noodzakelijkerwijs, dat zeggen we goed, noodzakelijkerwijs worden gevolgd door een gevoel van dankbaarheid jegens de Schepper van al deze wonderen. Anders ontbreekt er iets en vroeg of laat verliest de weldaad zijn smaak.

Inderdaad, onze dierbare Heiland heeft de Satan goed geantwoord, toen die hem kwam verleiden aan het einde van de veertig dagen die hij in de woestijn doorbracht, aan het begin van zijn aardse bediening, toen deze aanbod stenen in broden te veranderen; hij kreeg dit antwoord van onze Heer Jezus te horen: "De mens zal niet van brood alleen leven, maar van elk woord dat uit de mond van God komt." Mat. 4: 4.

Ook al is de mens een wezen van vlees en bloed, hij is ook begiftigd met een spiritualiteit die hem in relatie zou moeten brengen met zijn Schepper. Een relatie die constant zou moeten zijn, zodat de mens de bestemming kon bereiken waarvoor hij bedoeld was: het eeuwige leven.

We zeiden dus, dat plezier van God komt en naar God moet terugkeren. Daadwerkelijk is alles volgens de universele wet onderworpen aan een kringloop, zonder welke niets permanent kan bestaan. Als we de vreugde beleven een sappige, rijpe vrucht te proeven, is het essentieel dat dit gevoel van fysiek genot wordt gevolgd door het gevoel van dankbaarheid voor de Eeuwige die alles heeft geschapen wat bestaat, die ons

door verplettering stond hem een paar meter hoger te wachten. Pas op het laatste moment kon een werknemer die hem had gezien, de motor stopzetten.

Een paar jaar verstreken in dit rumoerig leven. Zijn eerste broer was vertrokken na een onherstelbare ruzie met hun moeder; de tweede was verdwenen zonder een adres achter te laten. Wat de vader en het zusje betreft was het mysterie van hun verblijfplaats nog groter, want het adres in het hiernamaals geeft niemand ooit antwoord.

Edgar was dus alleen gebleven met zijn moeder, die hem soms meenam naar het theater, omdat de liefde voor de cultuur bij haar groter was dan de moederliefde. Er ontstond een sleur van aangewende gewoonten en er was geen reden om te hopen op een verandering, hoe klein ook aan deze kant. En toch zou dat gebeuren. In het begin ging het onmerkbaar. Het was Edgar nauwelijks opgevallen en hij had er geen belang aan

gehecht. Maar in de houding van zijn moeder was iets nieuws ontstaan, een verbazingwekkende manier van uitdrukken, vooral minder streng. Ze had er nooit over gepraat, tot ze op een dag, toen ze haar zoon op de boulevard verliet, bekende: "Ik ga naar een vergadering."

Edgar was 20 jaar oud, toen ze hem eindelijk vertelde over dit Werk dat ze regelmatig bezocht. Met weinig woorden, want er was een congres in Zwitserland en als haar zoon meer wilde weten over Gods bedoelingen en Zijn plan om de gerechtigheid op aarde te herstellen, mocht hij mee.

In feite trok de reis naar Lausanne de jongeman meer aan dan de openbaringen van de hemel. Hij zou eindelijk Zwitserland en zijn besneeuwde alpen, het blauwe Meer van Genève en de bergen chocolade zien. Wat het congres betreft, dat was minder belangrijk, ten eerste, omdat Edgar zich niet kon voorstellen waaruit het bestond. Er waren

overal bijeenkomsten, waar deugden werden bepleit die rampen tot gevolg hadden. In de trein die hen meevoerde, dacht de jongeman aan dit alles. Tijdens deze paar dagen zou hij door die moeite geduldig op de koop toe te nemen, tenminste het kasteel van Chillon en de Dents du Midi kunnen zien.

"Hallo, mijn lieve broeder... welkom."

Edgar had nog nooit zo'n begroeting gehoord en had geen seconde getwijfeld of het waarachtig was. Iedereen die hij ontmoette leek zich aan die woorden te houden om ze tegen hem te herhalen, maar hij realiseerde zich al snel, dat dit hier de gewoonte was. Zo sprak iedereen elkaar aan met genegenheid en welwillendheid. Deze vriendschap, die duidelijk uit een zuivere bron stroomde, leste zijn dorstige ziel en vervulde hem met geluk. Hij vergat zelfs het kasteel van Chillon en het Meer van Genève, omdat hij al zwom in het water van de waarheid, het element van leven, vreugde en vrede.

Toen Edgar weer thuis was, hield de roeping om een broeder te worden, een vriend voor zijn naaste, al zijn gedachten bezig. Het was via zijn moeder dat hij de genade had leren kennen, die de menselijke familie hem niet had kunnen geven, en dit herstelde enigszins de gerechtigheid. Samen bezochten ze de vergadering, een steunpilaar van de waarheid, waar de vrede van de hemel werd getoond.

De mooiste verwachtingen werden mogelijk gemaakt, het ideaal beloofd, en het moreel van de jongeman zwol op van verlangen om de ongelukkige mensheid te helpen. Maar er zwol ook iets in Edgar's keel op. Dat nam zo sterk in omvang toe, dat de dokter gebeld moest worden, omdat hij niet meer kon werken. Een tweede specialist die te hulp was gesneld, schudde zijn hoofd. Het was een zeer groot vezelachtig abces, onmogelijk te bereiken zonder het leven van de patiënt te riskeren. Toen ze weer alleen voor

